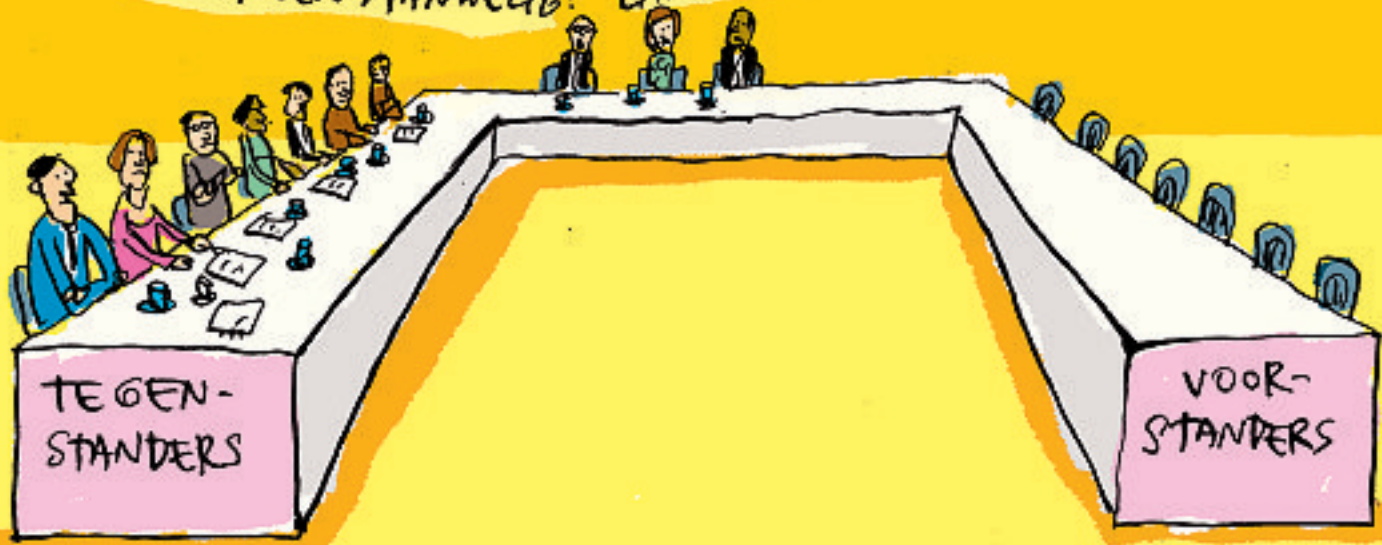

HET GROTE KERNENERGIE DEBAT

IEDERGEEN AANWEZIG? MOOI... LAAT HET DEBAT BEGINNEN...

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

ENERGIE

Kernenergie verdient meer dan profileringszucht

Vorige week nam de Tweede Kamer een motie aan. Een krappe meerderheid van 78 zetels, waaronder die van VVD, PVV, CDA, SGP en FvD, wil dat de regering een marktconsultatie gaat doen naar kernenergie. Die moet antwoord geven op de vraag onder welke voorwaarden de markt wil investeren in kerncentrales, welke publieke ondersteuning daarbij nodig is en welke regio's een centrale willen.

Volgens GroenLinks-senator Kees Vendrik is zo'n consultatie overbodig. Hij was voorzitter van de klimaattafel Elektriciteit, waaraan energiebedrijven, ngo's en brancheorganisaties onderhandelden over het Klimaatakkoord. Volgens Vendrik hadden bedrijven aan die tafel geen belangstelling voor kernenergie. De markt wil dus niet.

Vendrik is niet de enige die dat stelt. Ook D66, dat tegen de motie stemde met onder meer GroenLinks, SP, PvdA en ChristenUnie, zegt dat de markt niet wil. Zondag nog schreef fractievoorzitter Rob Jetten bij de presentatie van het conceptverkiezingsprogramma: 'De realiteit is dat er op dit moment geen enkel bedrijf interesse heeft.' Als dat al zo zou zijn, heeft de politiek daar zelf mede voor gezorgd.

VERKLAARDE TEGENSTANDERS

Al decennia is er in Nederland, het kortstondige kabinet-Rutte I uitgezonderd, geen coalitie die nieuwe kerncentrales mogelijk wil maken. Ook de huidige coalitie niet. D66 en ChristenUnie gingen in 2017 als verklaarde tegenstanders de verkiezingen in. D66 wilde ook de bestaande centrale in Borssele sluiten. En hoewel VVD en CDA vaak met kernenergie flirten, reppen beide er in hun verkiezingsprogramma met geen woord over.

Dat de liefde niet diep zit, bleek ook in 2018. Terwijl de onderhandelingen voor het Klimaatakkoord in volle gang waren, zei Klaas Dijkhoff in de media dat de klimaatdoelen zonder kernenergie 'onhaalbaar' zijn. Maar in het belangrijkste debat over het Klimaatakkoord zweeg de VVD over kernenergie.

Pas toen het akkoord klaar was, dienden VVD en CDA in juni 2019 een motie in voor

➔ Diverse partijen stellen dat 'de markt geen behoefte heeft' aan kernenergie

➔ Maar de voorstanders krijgen in debat amper ruimte

➔ Dat een marktconsultatie niet nodig is, is dus te kort door de bocht

Ed Nijpels was er helder over: kernenergie stond niet op de agenda, vanwege het ontbreken van politiek draagvlak

onderzoek naar 'de mogelijk rol van kernenergie'. Afgelopen dinsdag stuurde het kabinet de studie naar de Kamer.

NIET OP DE AGENDA

Ed Nijpels, voorzitter van het Klimaatbeeraad dat de onderhandelingen aan de klimaattafels coördineerde, was er in 2018 in een hoorzitting in de Tweede Kamer helder over: kernenergie stond bij de onderhandelingen niet op de agenda vanwege het ontbreken van politiek draagvlak. Minister Wiebes, zelf voorstander, bevestigde dat vorig jaar in een interview dat ik met hem had voor de podcast Studio Energie.

Iedereen snapt dat onder dit gesternte niemand aan de Klimaattafel z'n vinger opstak. Dat kwam ook omdat er alleen partijen waren uitgenodigd die geen enkele intentie hadden om iets met kernenergie te gaan doen.

Bedrijven die dat wel zouden kunnen hebben, zoals het Nederlandse PZEM, voor 70% eigenaar van kerncentrale Borssele, zaten niet aan tafel. Ook voor branchevereniging Nucleair Nederland was er geen stoel. Dat de NVDE, belangenbehartiger van de duurzame-energiesector, er wel een kreeg, zegt veel over de verhoudingen.

Terwijl kabinetten sinds 2011 ruim €56 mrd subsidie beschikbaar stelden voor wind- en zonne-energie en biomassa, is er voor kernenergie, dat ook CO₂-vrij is, geen subsidie beschikbaar.

De conclusie dat 'de markt' geen kernenergie wil en een marktconsultatie dus niet nodig is, is veel te kort door de bocht. Niet de markt bepaalt of een land kernenergie krijgt, maar de politiek. Hoeveel steun wil Den Haag langjarig geven voor een diepte-investering in CO₂-vrije energie? Kerncentrales gaan zestig tot tachtig jaar mee.

Zaligmakend is kernenergie niet. Geen enkele energiebron is dat. Maar wil de wereld een kans maken om de doelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs te halen — de opwarming beperken tot ruim onder de 2 graden en liefst niet meer dan 1,5 graden — dan is elke kilowattuur CO₂-vrije energie keihard nodig. Alleen zon, wind en energie-efficiency, het vaak genoemde droomtrio, is onvoldoende.

Ook kernenergie en/of biomassa en/of afvang- en opslag van CO₂ (CCS) zullen nodig zijn. En dan nog is de kans op het halen van 'Parijs' minimaal. Wil je geen kernenergie, dan heb je biomassa en CCS nodig. Ook daartegen is verzet, ook in Den Haag. Het gaat om de vraag: welke nadelen accepteer je?

Zolang we niet precies weten hoe ons energiesysteem er vanaf 2050 uit zal zien — en dat weten we niet — zou je geen enkele CO₂-vrije bron op voorhand moeten uitsluiten. Ook kernenergie niet. Doe je dat wel, dan laad je op z'n minst de verdenking op je dat je 'Parijs' niet serieus neemt.

ZONDER DOGMA'S

De marktconsultatie die het kabinet nu gaat doen, is een stap op weg naar een nieuwe fase, een fase waarin de politiek serieuzer dan tot nu toe gaat nadenken over de energiemix op de lange termijn. Over alle voordelen en nadelen van alle energiebronnen. Met open blik en zonder dogma's. Uit hun 'nee' tegen de marktconsultatie mag je afleiden dat D66, GroenLinks, SP, PvdA en ChristenUnie zover nog niet zijn.

Tegelijkertijd wil het feit dat VVD, CDA, PVV, SGP en FvD vóór hebben gestemd, niet automatisch zeggen dat zij wel een open blik hebben. Serieus nadenken betekent ook dat je bij nieuwe inzichten van gedachten moet durven veranderen. Of alle voorstemmers daartoe bereid zijn, is nog maar de vraag.

Kernenergie is een van de wapens in de strijd tegen klimaatverandering, maar tot nu toe toch vooral een politiek profileringsdingetje. Hoog tijd dat deze energiebron net zo wordt behandeld als andere CO₂-vrije bronnen. Gelijke monniken, gelijke kappen.

Remco de Boer is onderzoeker, publicist over de energietransitie en presentator van Studio Energie. Reageer via expert@fd.nl.

